EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 12. 12. 2019
COM(2019) 623 final

2019/0273 (COD)

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 654/2014 o výkone práv Únie na účely uplatňovania a presadzovania pravidiel medzinárodného obchodu

DÔVODOVÁ SPRÁVA

1. KONTEXT NÁVRHU

• Dôvody a ciele návrhu

Tento návrh sa týka zmeny nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 654/2014 z 15. mája 2014 o výkone práv Únie na účely uplatňovania a presadzovania pravidiel medzinárodného obchodu, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 3286/94 stanovujúce postupy Spoločenstva v oblasti spoločnej obchodnej politiky s cieľom zaistenia uplatňovania práv Spoločenstva podľa pravidiel medzinárodného obchodu, najmä tých, ktoré boli vytvorené pod záštitou Svetovej obchodnej organizácie (ďalej len „nariadenie o presadzovaní“ alebo „nariadenie“)[1]. Cieľom zmeny je ochrana záujmov Únie v rámci dohôd o medzinárodnom obchode v situáciách, keď tretie krajiny prijímajú nezákonné opatrenia a súčasne blokujú proces urovnávania sporov. Nariadenie pôvodne nebolo určené na riešenie takýchto situácií, ale súčasný vývoj, a to najmä blokovanie urovnávania sporov podľa dohody Svetovej obchodnej organizácie (WTO), si vyžaduje, aby Únia s cieľom chrániť svoje záujmy čo najskôr konala.

Návrh je v súlade s prioritou Únie účinne presadzovať práva Únie v rámci dohôd o medzinárodnom obchode. V politických usmerneniach pre Komisiu sa uvádza, že „[m]usíme zabezpečiť, aby sme v prípade, že iní blokujú riešenie obchodného konfliktu, mohli presadiť naše práva, a to aj použitím sankcií[2]“, a toto posolstvo je zopakované v poverovacom liste komisára pre obchod[3].

Navrhovanou zmenou sa rozširuje rozsah pôsobnosti nariadenia o presadzovaní s cieľom umožniť prijatie opatrení v situácii, keď sú postupy urovnávania sporov zablokované. Aby sa zabezpečila ochrana práv Únie, je potrebné, aby sa táto zmena urýchlene prijala. Na uľahčenie rýchleho prijatia spoluzákonodarcami sa nenavrhujú žiadne iné zmeny.

– *Blokovanie urovnávania sporov*

Viac ako dva roky orgán WTO na urovnávanie sporov nedokázal obsadiť voľné miesta v Odvolacom orgáne WTO. V dôsledku blokovania vymenovaní bude v Odvolacom orgáne od 11. decembra 2019 len jeden člen. V dôsledku toho sa Odvolací orgán nebude môcť od tohto dátumu zaoberať novými odvolaniami. Členovia WTO sa budú môcť vyhnúť uloženiu záväzných rozhodnutí, a teda sa vyhnúť plneniu svojich medzinárodných záväzkov odvolaním sa voči správam poroty WTO. Ak sa podá proti správe poroty odvolanie, ale Odvolací orgán nemôže fungovať, spor uviazne v právnom vákuu a zostane nevyriešený (v takejto situácii ide v podstate o bezúčelné odvolanie sa). To bude znamenať, že v týchto situáciách nebude systém urovnávania sporov v rámci WTO záväzný. Ak nebude možné účinne presadzovať pravidlá medzinárodného obchodu, hospodárske záujmy Únie budú v konečnom dôsledku ohrozené.

---

[1] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 654/2014 z 15. mája 2014 o výkone práv Únie na účely uplatňovania a presadzovania pravidiel medzinárodného obchodu, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 3286/94 stanovujúce postupy Spoločenstva v oblasti spoločnej obchodnej politiky s cieľom zaistenia uplatňovania práv Spoločenstva podľa pravidiel medzinárodného obchodu, najmä tých, ktoré boli vytvorené pod záštitou Svetovej obchodnej organizácie (Ú. v. EÚ L 189, 27.6.2014, s. 50).

[2] Politické usmernenia pre budúcu Európsku komisiu 2019 – 2024 https://ec.europa.eu/commission/sites/beta-political/files/political-guidelines-next-commission_sk.pdf

[3] Poverovací list predsedníčky von der Leyenovej z 1. decembra 2019 adresovaný komisárovi pre obchod.

Vzhľadom na túto vznikajúcu situáciu Únia vyvíja intenzívne úsilie v dvoch smeroch: i) predložila návrhy s cieľom riešiť obavy, ktoré vzniesol člen WTO, ktorý blokuje vymenovanie členov, pričom súčasne sa angažuje v diskusii s ostatnými členmi WTO[4] a ii) vypracovala krízové opatrenia vo forme dočasnej dohody, ktorej cieľom je nahradiť odvolací mechanizmus WTO až do jeho obnovenia prostredníctvom rozhodcovského konania podľa článku 25 Dohovoru WTO o urovnávaní sporov (DSU)[5]. Takouto dočasnou dohodou o odvolacom konaní sa zabezpečí pokračovanie účinnosti odvolacieho mechanizmu, a teda sa vďaka nej po úplnom ukončení rozhodovacieho procesu WTO, ktorý sa skladá z dvoch etáp, nielenže zabezpečí vydanie konečného rozhodnutia, ale aj rozhodnutia, ktoré je možné presadzovať podľa pravidiel WTO. Ide o riešenie, ktorým sa zabráni úplnému znefunkčneniu odvolacích konaní, ktoré by fungovalo v období do obnovenia činnosti Odvolacieho orgánu. Táto dočasná dohoda však nie je automatickým mechanizmom a bude si vyžadovať individuálny súhlas ostatných členov WTO.

Existuje tiež riziko, že ak tretia krajina nespolupracuje tak, ako je na fungovanie urovnávania sporov potrebné, urovnanie sporu týkajúceho sa iných dohôd o medzinárodnom obchode Únie vrátane dvojstranných a regionálnych dohôd, a najmä starších dohôd, zostane zablokované. Tretia krajina môže napríklad nevymenovať rozhodcu, pričom neexistuje žiadny záložný mechanizmus, ktorým by sa napriek vzniknutej situácii zabezpečilo pokračovanie urovnávania sporu. V tejto situácii budú hospodárske záujmy Únie ohrozené a budú si vyžadovať ochranu rovnakým spôsobom, aký sa uvádza vyššie. Táto situácia naberá na význame vzhľadom na čoraz väčší dôraz Únie na presadzovanie. Očakáva sa tiež, že sa vo väčšej miere bude využívať urovnávanie sporov na základe dvojstranných a regionálnych dohôd Únie o voľnom obchode, keďže platnosť nadobudne viac takýchto dohôd, pričom budú stanovovať povinnosti, ktoré pôjdu nad rámec povinností platných v rámci WTO. Únia nedávno iniciovala urovnanie sporu v prvých troch takýchto prípadoch.

– *Nariadenie o presadzovaní*

Na základe Lisabonskej zmluvy Európsky parlament a Rada prijali nariadenie o presadzovaní ako spoločný právny rámec na presadzovanie práv Únie podľa dohôd o medzinárodnom obchode na základe jasných a predvídateľných pravidiel pre činnosť Komisie. Spoluzákonodarcovia udelili Komisii právomoc prijímať vykonávacie akty v súlade s článkom 291 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), a to rýchlym spôsobom, v rozsahu stanovenom nariadením, v rámci obmedzení a v súlade kritériami, ktoré sú výslovne stanovené.

Podľa nariadenia môže Komisia prijímať nasledujúce typy opatrení obchodnej politiky: clá, množstvové obmedzenia na dovoz alebo vývoz tovaru a opatrenia v oblasti verejného obstarávania. Takéto opatrenia by mali byť zvolené a navrhnuté na základe objektívnych kritérií vrátane účinnosti opatrení z hľadiska presadzovania dodržiavania pravidiel medzinárodného obchodu zo strany tretích krajín, ich potenciálu poskytnúť úľavu hospodárskym subjektom v rámci Únie, ktoré boli dotknuté opatreniami tretích krajín, a cieľa minimalizovať negatívne hospodárske účinky na Úniu, aj pokiaľ ide o základné suroviny.

Rozsah pôsobnosti nariadenia zahŕňa prijatie, pozastavenie, zmenu a zrušenie vykonávacích aktov vo vzťahu k:

[4] Tento proces vedie veľvyslanec Walker z Nového Zélandu, súčasný predseda orgánu WTO na urovnávanie sporov.

[5] Iniciatívu schválila Rada Európskej únie 27. mája 2019 a 15. júla 2019. Európsky parlament ju podporil prijatím uznesenia z 28. novembra 2019.

a) presadzovaniu práv Únie podľa záväzných mnohostranných a dvojstranných pravidiel urovnávania sporov;

b) vyrovnávacím opatreniam podľa mnohostranných a dvojstranných ustanovení týkajúcich sa ochranných opatrení; ako aj

c) vyrovnávacím opatreniam v prípadoch, keď tretia krajina zmení svoje koncesie podľa článku XXVIII dohody GATT z roku 1994.

Najmä pokiaľ ide o presadzovanie práv Únie v rámci záväzného mnohostranného a bilaterálneho urovnávania sporov, Komisia má v záujme ochrany záujmov Únie právomoc zaviesť opatrenia obchodnej politiky v prípade nezákonného opatrenia, ktoré uplatňuje tretia krajina, predovšetkým s cieľom dosiahnuť, aby táto tretia krajina dodržiavala pravidlá. Takéto opatrenia sú však možné len na základe úspešného ukončenia postupov urovnávania sporov týkajúcich sa opatrenia tretej krajiny.

V nariadení sa teda nestanovujú právomoci v situáciách, v ktorých postupy urovnávania sporov nefungujú, a preto ich nemožno dokončiť, ako sú napríklad prípady, v ktorých sú mechanizmy urovnávania sporov blokované. Tento návrh na zmenu nariadenia o presadzovaní napraví túto medzeru tým, že rozšíri spúšťacie mechanizmy opatrení v rámci nariadenia o presadzovaní aj na takéto situácie.

– *Politické hľadiská*

Hlavným cieľom navrhovanej zmeny je upraviť situácie, keď sa po tom, ako sa Únii podarí získať priaznivé rozhodnutie poroty WTO na urovnávanie sporov, tento proces zablokuje, pretože druhá strana podá odvolanie voči správe tejto poroty, ktoré je v danej situácii bezúčelné, pričom ale nesúhlasí s dočasným rozhodcovským konaním o odvolaní podľa článku 25 DSU. V takejto situácii sa nedosiahne žiadny záväzný výsledok postupu urovnávania sporov.

Okrem toho navrhovaná zmena upravuje obdobné situácie, ktoré môžu vzniknúť v rámci iných dohôd o medzinárodnom obchode, najmä v rámci regionálnych alebo dvojstranných dohôd, keď tretia krajina pri urovnávaní sporov nespolupracuje tak, ako je na fungovanie urovnávania sporov potrebné. Tretia krajina môže napríklad nevymenovať rozhodcu, pričom neexistuje žiadny záložný mechanizmus rozhodcovského konania, ktorým by sa napriek vzniknutej situácii zabezpečilo pokračovanie v postupe urovnávania sporu.

Návrh sa z dôvodu koherentnosti a účinnosti vzťahuje na obe takéto situácie. Obe takéto situácie majú totiž rovnaké základné príčiny a rovnaké negatívne dôsledky pre hospodárske záujmy Únie. Spoločným znakom je to, že Únia by mala byť schopná presadzovať svoje práva a že by sa to malo uskutočňovať v čo najväčšej možnej miere prostredníctvom nezávislého rozhodovania. Ak to nie je možné a druhá strana je zodpovedná za zablokovanie výkonu záväzného nezávislého rozhodovania, Únia by mala mať napriek tomu možnosť presadzovať svoje práva.

Týmto návrhom sa zabezpečuje, aby bola Únia vybavená potrebnými nástrojmi na ochranu svojich hospodárskych záujmov, ak sa to ukáže ako nevyhnutné. Postup je odrazom záväzku Únie k multilateralizmu a záväznému nezávislému rozhodovaniu.

Ak by sa Únia rozhodla neprijať toto opatrenie, dôsledkom v situáciách zablokovaného urovnávania sporov, ktoré sú opísané vyššie, by bolo, že Únia by nemohla včas chrániť svoje práva. Mohlo by to dokonca podnietiť tretie krajiny, aby marili rozhodovanie v situáciách, keď Únii prislúchajú práva na základe medzinárodnej dohody, ktorú tretia krajina porušuje.

Prispôsobenie existujúceho rámca vo forme nariadenia by zabezpečilo schopnosť Únie konať rýchlo. Rýchlosť konania zohráva zásadnú úlohu. Tento postup, ako aj logika samotného nariadenia, je preto preferovanou možnosťou v porovnaní s využívaním riadneho legislatívneho postupu na prijatie opatrení obchodnej politiky v každom jednotlivom prípade, v ktorom tretia krajina uplatňuje opatrenie takého typu, ktorý bežne vedie k postupu urovnávania sporov, pri ktorom však dochádza k blokovaniu rozhodovacieho konania.

Opatrenia obchodnej politiky prijaté na základe tohto nariadenia slúžia najmä na podnietenie tretej krajiny, aby ukončila porušovanie obchodnej dohody Únie po tom, ako Únia úspešne uplatní postup urovnávania sporov. Navrhovaná zmena vytvára pre Úniu možnosť uložiť opatrenia podľa tohto nariadenia, a to najmä s cieľom podnietiť ukončenie porušovania aj bez toho, aby sa v plnej miere uplatnil postup rozhodcovského konania na urovnanie sporu, ak tretia krajina tento postup blokuje.

Plánované opatrenia by boli zlučiteľné s medzinárodnými záväzkami Únie. Všeobecné medzinárodné právo verejné umožňuje za určitých podmienok, ako je proporcionalita a predbežné oznámenie, uloženie protiopatrení, t. j. opatrení, ktoré by inak boli v rozpore s medzinárodnými záväzkami poškodenej strany, voči krajine, ktorá je zodpovedná za porušenie medzinárodného práva, a ktoré sú zamerané na dosiahnutie ukončenia porušovania alebo jeho nápravu. Toto medzinárodné obyčajové právo kodifikovala Komisia pre medzinárodné právo, ktorá je orgánom Organizácie Spojených národov, vo svojom návrhu článkov o zodpovednosti štátov za konanie v rozpore s medzinárodným právom[6]. Strana, ktorá prijíma protiopatrenia, v zásade nie je oslobodená od plnenia svojich záväzkov podľa akéhokoľvek uplatniteľného postupu urovnávania sporov[7]. Uvedené ustanovenia predstavujú *lex specialis* vo vzťahu k ustanoveniam všeobecného medzinárodného práva o protiopatreniach[8]. Ak však zodpovedná strana v rámci postupov na urovnávanie sporov nespolupracuje v dobrej viere, a tým poškodenej strane bráni v dokončení takýchto postupov, možnosť využiť protiopatrenia v súlade s požiadavkami všeobecného medzinárodného práva verejného je automaticky opäť uplatniteľná. Komisia pre medzinárodné právo poznamenáva, že táto možnosť sa stáva uplatniteľnou v momente, keď jedna zo zmluvných strán neimplementuje postupy na urovnanie sporu v dobrej viere alebo keď štát, ktorý je zmluvnou stranou, nespolupracuje pri zriaďovaní príslušného súdu[9]. Ide o situácie, v ktorých by sa uplatnila aktuálna zmena.

- **Súlad s existujúcimi ustanoveniami v tejto oblasti politiky**

Návrh je v súlade s prioritou Únie účinne presadzovať práva Únie v rámci dohôd o medzinárodnom obchode, a to v záujme zabezpečenia pracovných miest a podpory rastu v Únii. Prispôsobuje existujúci spoločný právny rámec tejto novej situácii.

- **Súlad s ostatnými politikami Únie**

Návrh je v súlade s ostatnými politikami Únie a opätovne potvrdzuje záväzok Únie k multilateralizmu a nezávislému rozhodovaniu. Cieľom návrhu je zmeniť existujúce nariadenie o presadzovaní, ktoré už bolo zosúladené s ostatnými politikami Únie.

---

6 Pozri Komisia pre medzinárodné právo, *Návrh článkov o zodpovednosti štátov za konanie v rozpore s medzinárodným právom (Draft Articles on Responsibility of States for Internationally Wrongful Acts)*, november 2001, Valné zhromaždenie OSN, oficiálny záznam z 55. zasadnutia, dodatok č. 10 (A/56/10), chp.IV.E.1, kapitola II a predovšetkým úvodný komentár, odsek 1.

7 Tamtiež, článok 50 ods. 2 písm. a).

8 Tamtiež, článok 55.

9 Tamtiež, článok 52 ods. 3 písm. b) a článok 52 ods. 4 a komentáre 2, 8 a 9.

2. PRÁVNY ZÁKLAD, SUBSIDIARITA A PROPORCIONALITA

• Právny základ

Hlavný cieľ a obsah pripravovaného aktu sa týkajú spoločnej obchodnej politiky z dôvodu povahy prijatých opatrení a ich účelu, ktorým je presadzovanie dohôd o medzinárodnom obchode Únie. Hmotnoprávnym základom navrhovanej zmeny je preto článok 207 ZFEÚ.

• Subsidiarita (v prípade inej ako výlučnej právomoci)

Neuplatňuje sa. Spoločná obchodná politika je oblasťou výlučnej právomoci Únie. Zásada subsidiarity sa v oblastiach výlučnej právomoci neuplatňuje.

• Proporcionalita

Cieľ rýchlej ochrany záujmov Únie v rámci dohôd o medzinárodnom obchode v situáciách, keď tretie krajiny prijímajú nezákonné opatrenia a súčasne blokujú proces urovnávania sporov, je možné optimálnym spôsobom dosiahnuť navrhovanou zmenou nariadenia o presadzovaní. Zmena sa obmedzuje na zavedenie dvoch nových spúšťacích mechanizmov opatrení zo strany Únie a neprekračuje rámec toho, čo je nevyhnutné na dosiahnutie jej cieľa. Opatrenia prijaté na základe nariadenia musia byť tiež primerané. Zmenou sa do nariadenia doplní výslovné ustanovenie na tento účel v prípadoch, keď ustanovenia predmetnej medzinárodnej dohody takéto ustanovenie neobsahujú. Je to v súlade s požiadavkou všeobecného medzinárodného práva, aby boli protiopatrenia primerané.

• Výber nástroja

Komisia považuje túto legislatívnu zmenu za vhodnú, pretože mení už existujúce nariadenie prijaté na základe článku 207 ZFEÚ.

3. VÝSLEDKY KONZULTÁCIÍ A POSÚDENIE VPLYVU

• Hodnotenia *ex post*/kontroly vhodnosti existujúcich právnych predpisov

Neuplatňuje sa.

• Konzultácie so zainteresovanými stranami

V súvislosti s touto iniciatívou neprebehla žiadna verejná konzultácia. Navrhovanými zmenami by sa do nariadenia zaradili iba nové spúšťacie mechanizmy na jeho uplatnenie v prípadoch, keď nastane v rámci WTO núdzová situácia.

Na prijatie akéhokoľvek opatrenia obchodnej politiky podľa nariadenia je Komisia už povinná zhromažďovať informácie a uplatňovať postup v oblasti vykonávacích aktov v každom jednotlivom prípade takéhoto uplatnenia. Komisia bude prostredníctvom zhromažďovania informácií vyhľadávať a získavať informácie a názory zainteresovaných strán týkajúce sa hospodárskych záujmov Únie v konkrétnych odvetviach, v ktorých by sa mohlo uvažovať o zavedení protiopatrení. Komisia musí tieto informácie zohľadniť. Výbor zriadený nariadením (EÚ) 2015/1843[10] bude Komisii pri uplatňovaní nariadenia o presadzovaní pomáhať. Výbor je zložený zo zástupcov členských štátov Únie.

[10] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2015/1843 zo 6. októbra 2015, ktorým sa stanovujú postupy Únie v oblasti spoločnej obchodnej politiky s cieľom zaistenia uplatňovania práv Únie podľa pravidiel medzinárodného obchodu, najmä tých, ktoré boli vytvorené pod záštitou Svetovej obchodnej organizácie (kodifikované znenie) (Ú. v. EÚ L 272, 16.10.2015, s. 1).

- **Získavanie a využívanie expertízy**

Neuplatňuje sa. Relevantné podrobnosti sú uvedené ďalej v texte.

- **Posúdenie vplyvu**

V súvislosti s touto iniciatívou nebolo vykonané žiadne posúdenie vplyvu vzhľadom na povahu veci, ktorou je presadzovanie a uplatňovanie práv podľa dohôd o medzinárodnom obchode. Súčasný návrh nemá priamy ekonomický, sociálny ani environmentálny dosah a povaha opatrení, ktoré by sa mohli (na individuálnom základe) prijať, v žiadnom prípade neumožňuje *ex ante* hodnotenie.

Ako je už vysvetlené v predchádzajúcej časti textu, na prijatie akéhokoľvek opatrenia obchodnej politiky je Komisia už povinná zhromažďovať informácie a uplatňovať stanovený postup v každom jednotlivom prípade takéhoto uplatnenia. Komisia bude prostredníctvom zhromažďovania informácií vyhľadávať a získavať informácie a názory zainteresovaných strán týkajúce sa hospodárskych záujmov Únie v konkrétnych odvetviach.

Súčasťou návrhu je opätovné stanovenie povinnosti Komisie po určitom čase rozsah pôsobnosti nariadenia preskúmať. Komisia preto bude môcť zodpovedajúcim spôsobom preskúmať vplyv zmeny.

Okrem toho je tento návrh reakciou na naliehavú situáciu, a preto si vyžaduje rýchle konanie.

- **Regulačná vhodnosť a zjednodušenie**

Neuplatňuje sa.

- **Základné práva**

Neuplatňuje sa.

4. VPLYV NA ROZPOČET

Žiadny.

Predloženou zmenou sa zavádza mechanizmus na presadzovanie práv Únie.

5. ĎALŠIE PRVKY

- **Plány vykonávania, spôsob monitorovania, hodnotenia a podávania správ**

Neuplatňuje sa.

- **Podrobné vysvetlenie konkrétnych ustanovení návrhu**

Návrh sa obmedzuje na zavedenie limitovaného počtu zmien do existujúceho nariadenia o presadzovaní.

Nové ustanovenia sú takéto:

– V článku 3 (Rozsah pôsobnosti) sa pridávajú písmená aa) a bb), aby Únia mohla prijímať opatrenia v situáciách, keď sa postup na urovnanie sporu nemôže realizovať z dôvodu nespolupráce druhej strany v obchodnom spore podľa Dohody o založení WTO alebo iných regionálnych alebo dvojstranných dohôd o medzinárodnom obchode. Pokiaľ ide o spory podľa Dohody o založení WTO, bude si to vyžadovať,

aby Únia dosiahla rozhodnutie poroty WTO, ktorým sa potvrdí právo EÚ konať, a neexistenciu súhlasu o uplatnení dočasnej dohody o rozhodcovskom konaní o odvolaní.

– V článku 4 sa dopĺňa písmeno bb) s cieľom stanoviť požiadavku, aby protiopatrenia Únie v takýchto situáciách neprevýšili zrušenie alebo zmenšenie výhod spôsobené opatrením tretej krajiny. Toto je už zavedené v existujúcom rámci na základe príslušných pravidiel pre urovnávanie sporov a je to v súlade s požiadavkou všeobecného medzinárodného práva verejného, aby protiopatrenia boli úmerné porušeniu, na ktoré reagujú.

– Článok 10 sa mení tak, aby sa obnovila povinnosť Komisie preskúmať rozsah pôsobnosti nariadenia vrátane povinnosti preskúmania v súvislosti s navrhovanou zmenou po uplynutí piatich rokov.

2019/0273 (COD)

Návrh

NARIADENIE EURÓPSKEHO PARLAMENTU A RADY,

ktorým sa mení nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 654/2014 o výkone práv Únie na účely uplatňovania a presadzovania pravidiel medzinárodného obchodu

EURÓPSKY PARLAMENT A RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 207 ods. 2,

so zreteľom na návrh Európskej komisie,

po postúpení návrhu legislatívneho aktu národným parlamentom,

konajúc v súlade s riadnym legislatívnym postupom,

keďže:

(1) Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 654/2014[11] sa stanovuje spoločný právny rámec na uplatňovanie práv Únie podľa dohôd o medzinárodnom obchode v určitých špecifických situáciách.

(2) Jedna z týchto situácií sa týka mechanizmov urovnávania sporov zriadených Dohodou o založení Svetovej obchodnej organizácie (ďalej len „WTO“) a inými dohodami o medzinárodnom obchode vrátane regionálnych alebo dvojstranných dohôd. Nariadením (EÚ) č. 654/2014 sa Únii umožňuje pozastaviť plnenie záväzkov po ukončení konania o urovnaní sporu.

(3) Uvedeným nariadením sa však nerieši situácia, keď má Únia v reakcii na opatrenie, ktoré uplatňuje tretia krajina, právo konať, ale urovnanie sporu prostredníctvom rozhodovania je zablokované alebo inak nemožné z dôvodov nespolupráce tretej krajiny, ktorá dané opatrenie prijala.

(4) Orgán WTO na urovnávanie sporov nebol schopný obsadiť aktuálne neobsadené voľné miesta v Odvolacom orgáne. Odvolací orgán nie je schopný plniť svoju funkciu od okamihu, keď má menej ako troch členov. Kým sa táto situácia nevyrieši, Únia sa s cieľom zachovať základné zásady a charakteristické znaky systému urovnávania sporov v rámci WTO a procesné práva Únie v prebiehajúcich a budúcich sporoch usiluje dosiahnuť súhlas o uplatnení dočasnej dohody o rozhodcovskom konaní o odvolaní podľa článku 25 Dohovoru WTO o pravidlách a postupoch pri urovnávaní sporov (ďalej len „Dohovor WTO o urovnávaní sporov“). Tento prístup schválila Rada Európskej únie 27. mája 2019 a 15. júla 2019, ako aj Európsky parlament vo svojom uznesení z 28. novembra 2019. Ak člen WTO uzavrieť takúto dohodu a podá odvolanie na nefungujúci Odvolací orgán, vyriešenie sporu je účinne zablokované.

[11] Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 654/2014 z 15. mája 2014 o výkone práv Únie na účely uplatňovania a presadzovania pravidiel medzinárodného obchodu, ktorým sa mení nariadenie Rady (ES) č. 3286/94 stanovujúce postupy Spoločenstva v oblasti spoločnej obchodnej politiky s cieľom zaistenia uplatňovania práv Spoločenstva podľa pravidiel medzinárodného obchodu, najmä tých, ktoré boli vytvorené pod záštitou Svetovej obchodnej organizácie (Ú. v. EÚ L 189, 27.6.2014, s. 50).

(5) Podobne môže obdobná situácia vzniknúť v rámci iných dohôd o medzinárodnom obchode, najmä v rámci regionálnych alebo dvojstranných dohôd, ak tretia krajina nespolupracuje tak, ako je na fungovanie urovnávania sporov potrebné, napríklad tým, že nevymenuje rozhodcu, a ak nie je stanovený žiadny mechanizmus na zabezpečenie fungovania urovnávania sporov v tejto situácii.

(6) Vzhľadom na zablokovanie urovnávania sporov Únia nebude schopná presadzovať dohody o medzinárodnom obchode. Preto je vhodné rozšíriť rozsah pôsobnosti nariadenia (EÚ) č. 654/2014 na takéto situácie.

(7) Na tento účel by Únia mala byť schopná urýchlene pozastaviť plnenie záväzkov vyplývajúcich z dohôd o medzinárodnom obchode vrátane regionálnych alebo dvojstranných dohôd, ak účinné využitie záväzného mechanizmu urovnávania sporov nie je možné, pretože tretia krajina znemožnila, aby ho Únia mohla využiť.

(8) Takisto je vhodné stanoviť, že ak sa v predmetných situáciách prijmú opatrenia na obmedzenie obchodu s treťou krajinou, takéto opatrenia by v súlade so záväzkami Únie podľa medzinárodného práva mali byť úmerné zrušeniu alebo zmenšeniu výhod v rámci obchodných záujmov Únie spôsobenému opatreniami danej tretej krajiny.

(9) Napokon, ustanovenie týkajúce sa preskúmania v nariadení (EÚ) č. 654/2014 by sa malo obnoviť na ďalšie päťročné obdobie a malo by zahŕňať uplatňovanie navrhovanej zmeny.

(10) Nariadenie (EÚ) č. 654/2014 by sa preto malo zodpovedajúcim spôsobom zmeniť,

PRIJALI TOTO NARIADENIE:

Článok 1

Nariadenie (EÚ) č. 654/2014 sa mení takto:

1. Článok 3 sa mení takto:

   a) Vkladá sa toto písmeno aa):

   „aa) po rozoslaní správy poroty WTO, ktorá čiastočne alebo úplne potvrdzuje tvrdenia Európskej únie, ak odvolanie podľa článku 17 Dohovoru WTO o urovnávaní sporov nie je možné ukončiť a ak tretia krajina nesúhlasí s dočasným rozhodcovským konaním o odvolaní podľa článku 25 Dohovoru WTO o urovnávaní sporov;“

   b) Vkladá sa toto písmeno bb):

   „bb) v obchodných sporoch týkajúcich sa iných dohôd o medzinárodnom obchode vrátane regionálnych alebo dvojstranných dohôd, ak rozhodnutie nie je možné, pretože tretia krajina neprijíma kroky potrebné na fungovanie postupu urovnávania sporov;“

2. V článku 4 ods. 2 sa vkladá toto písmeno bb):

   „bb) ak sa prijmú opatrenia na obmedzenie obchodu s treťou krajinou v situáciách podľa článku 3 písm. aa) alebo bb), takéto opatrenia musia byť úmerné zrušeniu alebo zmenšeniu výhod v rámci obchodných záujmov Únie spôsobenému opatreniami danej tretej krajiny;“

3. Článok 10 sa mení takto:

   a) Odsek 1 sa nahrádza takto:

„Komisia najneskôr do 1. marca 2025 preskúma rozsah pôsobnosti tohto nariadenia, pričom zohľadní najmä zmeny rozsahu pôsobnosti, ktoré nadobudli účinnosť od [dátum nadobudnutia účinnosti tohto pozmeňujúceho nariadenia], opatrenia obchodnej politiky, ktoré môžu byť prijaté, ako aj jeho vykonávanie, a podá správu o svojich zisteniach Európskemu parlamentu a Rade.“

b) Odsek 2 sa mení takto:

i) V odseku 2 prvom pododseku sa prvá veta nahrádza takto:

„Pri postupe podľa odseku 1 Komisia vykoná preskúmanie zamerané na možné dodatočné opatrenia obchodnej politiky na základe tohto nariadenia, ktorými sa pozastavujú koncesie alebo iné záväzky v oblasti obchodu so službami.“

ii) Druhý pododsek sa vypúšťa.

Článok 2

Toto nariadenie nadobúda účinnosť […] dňom po jeho uverejnení v *Úradnom vestníku Európskej únie*.

Toto nariadenie je záväzné v celom rozsahu a priamo uplatniteľné vo všetkých členských štátoch.

V Bruseli

Za Európsky parlament	*Za Radu*
predseda	*predseda*